

В.І. Мазур, С.М. Недельська, І.В. Солодова, Т.В. Тарасевич, І.О. Жиленко, О.П. Пахольчук

МЕТОДИЧНЕ І МЕТОДОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧОЇ АЛЕРГОЛОГІЇ НА IV КУРСІ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Запорізький державний медичний університет

Ключові слова: *тести, кафедра педіатрії, навчальний процес, студенти.*

Ключевые слова: *тесты, кафедра педиатрии, учебный процесс, студенты.*

Key words: *tests, the department of pediatrics, educational process, students.*

Висвітлено значення навчально-методичних розробок і тестів для оптимізації навчального процесу на кафедрі факультетської педіатрії при вивченні дитячої алергології.

Показано значение учебно-методических разработок и тестов для оптимизации учебного процесса на кафедре факультетской педиатрии при изучении детской аллергологии.

The importance of methodological works and the tests for optimization of educational process at the department of pediatrics has been shown.

Сучасне реформування медицини на сімейний напрямок ще більше підвищує значущість використання нових дидактичних методів викладання педіатрії та її розділів. Викладання дисципліни здійснюється за модульною системою, що вимагає ретельної організації навчального процесу [2,5,7], оскільки окремі теми студенти вивчають суто самостійно. Науково-методичне забезпечення навчального процесу – кропітка повсякденна робота, що повинна враховувати багато складових, починаючи від умов базових лікувально-профілактичних установ. Ефективність навчання залежить від взаємодії кафедри й студента. Вона повинна забезпечити, з одного боку, відповідний рівень підготовки студента, з іншого – постійне вдосконалення форм і методів викладання дисципліни. Якщо ця взаємодія ґрунтується не тільки на контролі успішності, але й водночас спрямована на її корекцію, забезпечує індивідуальний підхід до кожного студента, об'єктивність, принцип позитивного зворотного зв'язку й конкретні якісні показники функціонування, можна говорити про певну систему контролю та корекції успішності [1,2,5].

МЕТА РОБОТИ

Аналіз методичного й методологічного забезпечення при вивченні розділу «Дитячої алергології» на кафедрі факультетської педіатрії студентами IV курсу медичного факультету.

Методологією організації навчального процесу є кредитно-модульна система, що базується на об'єднанні модульних технологій навчання й залікових одиниць вимірювання засвоєння матеріалу. Важливим засобом забезпечення послідовності у засвоєнні знань і практичних навичок є проведення систематичного поточного й підсумкового контролю, узагальнення раніше вивченого та систематична оцінка знань, умінь та навичок студента [4,7]. З цією метою на кафедрі існує база тестів (1500) з дитячої алергології, що дозволяє проводити тренування у режимі навчання та контролю. При вивченні дитячої алергології на IV курсі медичного факультету останніми роками використовується технологія чіткої послідовності контролю

знань. На першому етапі – початковий тестовий контроль (10 тестових завдань); на другому – контроль засвоєння практичних навичок (у процесі самостійної роботи на практичному занятті); на третьому – контроль засвоєння проблемних питань з лекційного матеріалу. Такий підхід дозволяє постійно контролювати теоретичну і практичну підготовку студентів і стимулює їх до систематичного вивчення предмету.

Певну частку тестів для підсумкового модульного контролю складають тести з дитячої алергології. При цьому виявляється зв'язок з дисциплінами, що студенти вивчали на молодших курсах. Тести різного рівня складності з дитячої алергології містять певну змістовну інформацію, зручні у користуванні, охоплюють питання надання невідкладної допомоги і диференціального діагнозу. При написанні підсумкової контрольної роботи тести чергуються із ситуаційними задачами з алергології, що містять питання з протоколів лікування бронхіальної астми, atopічного дерматиту, кропив'янки, алергічного риніту, що дозволяє контролювати не тільки рівень теоретичних знань студентів, але й розвиток логічного професійного мислення майбутніх лікарів. Тести, складені до підсумкового модульного контролю, дають можливість викладачу стандартизовано й об'єктивно оцінити підготовку студентів. Такий метод контролю знань стимулює студентів до постійної теоретичної та практичної підготовки, сприяє кращому засвоєнню матеріалу з дитячої алергології. Теми, відведені для самостійної роботи, обов'язково включаються в тестові завдання. Нові тенденції реформування вищих навчальних закладів зумовлюють необхідність впровадження в навчальний процес нових форм і методів навчання, що сприяють його інтенсифікації, стимулюють розумову діяльність студентів і формують у майбутніх спеціалістів навички самостійної творчої роботи [2,3,6,7].

Для забезпечення ефективного засвоєння великого обсягу матеріалу, пропонується методика самостійного його опрацювання. Організація теоретичної і практичної підготовки студентів IV курсу медичного факультету з

дитячої алергології базується на загальноприйнятих принципах навчального процесу: послідовність, систематичність викладання матеріалу відповідно до навчальної програми та навчального плану, що визначає кількість та обсяг знань, необхідних студентові; свідомість, активність і самостійність у навчальній роботі студентів; доступність і міцність засвоєння знань; єдність абстрактного мислення й наочності викладання (практичної підготовки); зв'язок теорії з практикою; практичного досвіду з наукою; контроль знань на рівнях «знати», «вміти» і практичних навичок [3]. Перебіг навчання більш інтенсивний у тому разі, коли знання, уміння й навички без утруднення можуть бути використані практично у власній інтерпретації з перенесенням їх на незнайомі ситуації. Навчання організується так, щоб кожен студент при виконанні програми міг виявити індивідуальні здібності.

Особлива увага приділяється навчально-методичному забезпеченню лекційних і практичних занять з використанням сучасних комп'ютерних технологій і навчальних відеофільмів. На кафедрі створена й постійно поповнюється база навчальних відеофільмів з питань дитячої алергології, що на лекції чи практичному занятті дає змогу продемонструвати клінічні варіанти захворювань, допомогти в проведенні диференціального діагнозу. Для самопідготовки студентів розроблено методичні рекомендації, комплект клінічних задач з усіх розділів дитячої алергології, передбачених робочою програмою. Проте основний акцент зроблено на засвоєнні студентами практичних навичок обстеження під час самостійної роботи з хворими під контролем викладача.

Залучення сучасних технологій у навчально-методичне забезпечення практичних занять жодною мірою не може замінити роботу студентів з хворим в алергологічному відділенні, але доповнює заняття. Вирішення навчально-методичних питань полягає у визначенні мети, що досягається у виборі різних способів управління навчальною діяльністю, моделюванні навчальних ситуацій, ретельному доборі практичного матеріалу, формулюванні питань і тестових завдань. При цьому необхідно враховувати вихідний рівень знань, умінь і навичок студентів [1,4]. Такий методичний підхід робить практичне заняття системно-цілісним, створює оптимальні умови для набуття практичних умінь і навичок при раціональному використанні часу, матеріально-технічних і методичних засобів, значно підвищує якість навчання студентів.

Основним критерієм знань, умінь і навичок є засвоєння

навчального матеріалу згідно з програмами, навчальними планами. Часто традиційна перевірка й оцінка знань студентів мають ознаки випадковості й суб'єктивізму. Якщо тестові завдання перевіряють знання фактичного матеріалу, то для активного засвоєння важливими є ситуаційні задачі. При такому підході до навчального процесу покращується засвоєння матеріалу й значно зростає об'єктивність контролю оцінки знань студентів як при поточному, так і при заключному контролі. Використання ситуаційних задач і curaція хворого на практичних заняттях сприяють формуванню клінічного мислення.

ВИСНОВКИ

Важливим засобом забезпечення послідовності у засвоєнні знань і практичних навичок з дитячої алергології є проведення систематичного поточного та підсумкового контролю, узагальнення вивченого й послідовна оцінка знань, умінь і навичок студента. Основним критерієм знань, умінь, навичок є засвоєння навчального матеріалу з різних розділів дитячої алергології згідно з програмами, навчальними планами.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Андрейцев В.О.* Сучасна правнична наука та освіта: на шляху до Болонського процесу / *В.О. Андрейцев* // Вища школа. – 2005. – №3. – С. 36–54.
2. *Волосовець О.П.* Зміст і форми організації самостійної роботи студента у вищих медичних навчальних закладах IV рівня акредитації / *О.П. Волосовець, І.С. Вітенко* // Медична освіта. – 2004. – №1. – С. 5–8.
3. *Ковальчук Л.Я.* Основні тенденції розвитку світової вищої школи. Впровадження сучасних технологій у навчальний процес Тернопільської державної медичної академії ім. І.Я. Горбачевського: досягнення і перспективи / *Л.Я. Ковальчук* // Медична освіта. – 2000. – №2. – С. 5–11.
4. *Мілерян В.Є.* Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах / *Мілерян В.Є.* – К., 2004. – 80 с.
5. *Сбруєва А.* Болонський процес: пошуки шляхів підвищення конкурентоспроможності Європейської вищої освіти / *А. Сбруєва* // Шлях освіти. – 2002. – №1. – С. 18–21.
6. *Сиволап В.Д.* Застосування діагностичних алгоритмів у навчальному процесі студентів медичного факультету / *В.Д. Сиволап, Н.С. Михайловська* // Запорозький медичний журнал. – 2007. – №1. – С. 150–151.
7. *Федченко С.Н.* Использование современных технологий, системы контроля и коррекции знаний студентов в контексте Болонского процесса / *С.Н. Федченко* // Клінічна та експериментальна патологія. – Чернівці, 2006. – Т. 5, №1. – С. 53–56.

Відомості про авторів:

Мазур В.І., к. мед. н., доцент каф. факультетської педіатрії ЗДМУ.

Недельська С.М., д. мед. н., професор, зав. каф. факультетської педіатрії ЗДМУ.

Солодова І.В., к. мед. н., доцент каф. факультетської педіатрії ЗДМУ.

Тарасевич Т.В., асистент каф. факультетської педіатрії ЗДМУ.

Жиленко І.О., к. мед. н., асистент каф. факультетської педіатрії ЗДМУ.

Пахольчук О.П., асистент каф. факультетської педіатрії ЗДМУ.

Адреса для листування:

Мазур Вікторія Іванівна. 69035, м. Запоріжжя, пр. Маяковського, 26, каф. факультетської педіатрії ЗДМУ.

Тел.: (061) 224 94 07.